

Hálskirtlataka hjá börnum

Þetta fræðsluefni er ætlað foreldrum og aðstandendum barna sem fara í hálskirtlatöku.

Undirbúningur fyrir aðgerðina

Ráðlagt er að hætta að taka lýsi viku fyrir aðgerðina vegna blóðþynnandi áhrifa.

Fasta

Tilgangur föstu er að draga úr hættu á bakflæði magainnihalds ofan í lungu í tengslum við svæfingu.

- Barnið má ekki borða mat síðustu 6 klukkustundirnar fyrir komu á spítalann.
- Dreypa má á tærum drykkjum (ekki mjólkurdrykkjum) þar til 2 klukkustundir eru í komu á spítalann. Tær drykkur er agnalaus drykkur án fitu t.d. vatn eða tær ávaxtasafi.
- Þegar á spítalann er komið veitir starfsfólk upplýsingar um hvort og hve lengi megi drekka fram að aðgerð.
- Ef barnið er á föstum lyfjum metur svæfingalæknir hvort þörf sé á að taka þau að morgni aðgerðardags.

Aðgerðardagur

Mæta að morgni aðgerðardags á dagdeild A5 á 5. hæð Landspítala í Fossvogi. Gott er að yngri börn hafi með sér uppáhaldsleikfang svo sem bangsa, dúkku eða bók.

Þegar barnið kemur á deildina fer það í fót frá spítalanum, fær armband með nafninu sínu og kennitölu og fer í rúm.

Barnið fær kvíðastillandi lyf 30 - 60 mínútum fyrir aðgerðina, því er mikilvægt að barnið mæti á tilteknum tíma. Nauðsynlegt er að aðstandandi fylgi barninu á skurðstofuna og sé hjá því þegar það sofnar og einnig á vöknun þegar það vaknar eftir aðgerðina.

Einungis einn aðstandandi fylgir barninu á skurðstofu og vöknun.

Eftir aðgerð

Eftir aðgerðina, sem tekur um eina klukkustund, fer barnið á vöknun E6 á 6. hæð. Þegar barnið er vel vaknað kemur það aftur á dagdeild A5. Aðstandandi barnsins er hjá því þegar það vaknar.

- Gefin eru verkjalyf en búast má við að barnið hafi verki í hálsi sem geta leitt út í eyru.
- Barnið fær vökva í æð fyrst um sinn því erfitt getur verið að kyngja í fyrstu. Fljótlega má barnið þó fá vatn að drekka og borða mjúkt fæði.
- Ekki er óvenjulegt þótt barnið sé með allt að 38 stiga hita að kvöldi aðgerðardags.
- Mest hætta er á blæðingu fyrsta sólarhringinn eftir aðgerð. Ekki er óvenjulegt að munnvatn sé blóðlitað fyrstu dagana.

Fyrir útskrift þarf að vera búíð að fá:

- Útskriftarfræðslu
- Rafrænan lyfseðil fyrir verkjalyfjum ef þörf er á

Útskrift

Útskrift er áætluð um 6 klukkustundum eftir aðgerð.

Verkir

Búast má við óþægindum í allt að 7–10 daga eftir aðgerðina. Barnið þarf að fá verkjalyf á fjögurra tíma fresti fyrstu fjóra dagana eftir aðgerð. Eftir það eru verkjalyf gefin eftir þörfum í mesta lagi fjórum sinnum á sólarhring. Ef barnið drekkur eða borðar lítið er líklegt að það sé með verki og þurfi verkjalyf. Mælt er með verkjalyfinu parasetamol (ef barnið er ekki með ofnæmi fyrir lyfinu) sem til er í töflum, tuggutöflum, freyðitöflum, mixtúru og stílum og er selt án lyfseðils í apótekum. Börn eru jafn ólík og þau eru mörg. Sum eru með verki í 10 daga og geta þurft verkjalyf reglulega allan tímann, meðan önnur eru laus við verki mun fyrr eftir aðgerðina. Veittar eru upplýsingar um skammtastærðir verkjalyfja í útskriftarviðtali.

Barninu má alls ekki gefa önnur verkjalyf, nema lækni barnsins hafi gefið fyrirmæli um það. Lyf sem innihalda asperín (t.d. Magnýl) eða íbúprófen (t.d. Íbúfen) geta aukið hættu á blæðingu.

Mataræði og munnhirða

Mælt er með að matur sé mjúkur fyrstu dagana, meðan sár eru að gróa. Mikilvægt er að drekka vatn eftir máltíðir til að koma í veg fyrir að matur sitji í sárinu. Þetta er sérstaklega mikilvægt ef barnið borðar mjólkurmat. Burst þarf tennurnar kvölds og morgna.

Hrúður losnar

Eftir 4–10 daga losnar hrúður eða skán af sárinu í hálsinum. Þá eykst aftur hættan á blæðingu og þess vegna er mikilvægt að fylgjast vel með barninu. Um það leyti sem hrúðrið dettur af geta verkir versnað og leitt út í eyru.

Skóli og tómstundir

Æskilegt er að barnið sé heima frá skóla eða leikskóla í 7–10 daga eftir aðgerðina. Forðast þarf áreynslu (íþróttir, sund og ærsl), heit böð og gufu í tvær vikur eftir aðgerðina vegna hættu á blæðingu frá skurðsvæði.

Hafa þarf samband við göngudeild B3 ef:

- blæðing er frá skurðsvæði. Ef mikið blæðir þarf barnið að koma á bráðamóttöku.
- barnið er með hærri hita en 38°C.
- barnið er með 38 stiga hita lengur en í þrjá daga.
- barnið er óvært, slappt eða með mikla verki.
- barnið nærast ekki.

Ef spurningar vakna eða áhyggjur eru af ástandi barnsins er velkomið að hafa samband við hjúkrunarfræðing á B3 á dagvinnutíma. Utan dagvinnutíma er hringt í skiptiborð Landspítala og óskað eftir viðtali við deildarlækni á skurðlækningadeild í Fossvogi.

Í bráðatilvikum þarf barnið að koma á bráðamóttöku í Fossvogi.

Símanúmer

Dagdeild A5, opin virka daga frá kl. 7 - 22 543 7570

Göngudeild skurðlækninga B3, opin virka daga frá kl. 8-16 825 5817

Skiptiborð Landspítala (opið allan sólarhringinn) 543 1000

Vinsamlegast athugið að sjúkrahúsið getur ekki borið ábyrgð á peningum eða öðrum verðmætum svo sem sínum, tölvum o.fl. sem sjúklingar eða aðstandendur hafa meðferðis.

Athygli skal vakin á því að starfsfólk og nemendur sjúkrahússins eru bundin þagnarskyldu og mega því ekki ræða við þig eða aðra um málefni sjúklinga á deildinni. Við viljum vinsamlegast biðja þig og aðstandendur þína að ræða ekki það sem þið kunið að verða vitni að eða heyra um aðra sjúklinga á deildinni.

Landspítalinn er kennslspítali og nemendur í heilbrigðisfræðum og tengdum greinum stunda hluta af námi sínu á spítalanum. Nemendur fylgjast með og taka þátt í daglegri meðferð sjúklinga og eru alltaf á ábyrgð og undir handleiðslu leiðbeinenda sinna.